

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 6.030509 Облік і аудит
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою
Облік і аудит
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік та контроль витрат, які входять до складу собівартості продукції (на прикладі ТОВ «Телекарт - Прилад»)»
(назва теми)

Виконавець:

студент обліково-економічного факультету

Юфрос Людмила Олегівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

ст. викладач
(науковий ступінь, вчене звання)

Зварич Любов Володимирівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Стрімке посилення конкуренції та ускладнення виробничих процесів в умовах сучасної ринкової економіки спонукає існуючі підприємства великого, середнього та малого бізнесу зосередитись на збереженні захопленої ринкової частки та досягнутого рівня прибутку. Особлива увага приділяється обліку, контролю та аналізу витрат, які входять до складу собівартості продукції, оскільки без їх розгляду ефективність діяльності фірми стає сумнівною.

Витрати відіграють визначну роль у господарській діяльності будь-якого підприємства. Це важлива та складна економічна категорія, яка суттєво впливає на фінансові результати суб'єкта господарювання. Дана складова обліку на сьогоднішній день є об'єктом дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, що призвело до появи великої кількості підходів щодо визначення сутності та класифікації витрат. Серед дослідників, які займалися вивченням даної проблеми, є такі наукові діячі та практики як Юзва Р. П., Мандрика О. В., Романків І. Я., Мостенська Т. Г., Ковтун О. С., Дідоренко Т. В., Ткаченко А. М., Андросенко О. О., Самородова Н. М., Дерій В. А., Корольова О. І., Рябенко Г. М. та інші.

Інформація про витрати займає важливе місце в системі управління як підприємством загалом, так і його структурними підрозділами. Значення мають рівень витрат підприємства і їх структура, оскільки вони дозволяють визначити особливості та недоліки діяльності підприємства, а також виявити напрями його розвитку і потенційні ризики.

Саме дослідження витрат та їх порівняння з фінансовими результатами дозволяє встановити оптимальний обсяг та структуру продукції, обрати ефективну цінову політику та визначити подальші напрями роботи підприємства. У сучасних умовах постійно зростаючої конкуренції саме зниження витрат, а не підвищення ціни або збільшення обсягів виробництва, стає найбільш оптимальним шляхом оптимізації фінансових результатів. Таким чином, вивчення сутності існуючих витрат та аналіз резервів їх зниження є пріоритетним завданням для вітчизняних підприємств. Це обумовлює важливість та актуальність дослідження сучасних напрямів розвитку обліку та контролю витрат, які включаються до собівартості продукції підприємства.

Мета дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є вивчення особливостей систем обліку, контролю та аналізу витрат, які входять до складу собівартості продукції досліджуваного підприємства, а також надання практичних рекомендацій по їх удосконаленню.

Завдання дослідження:

- визначити сучасні теоретичні аспекти формування витрат, які входять до складу собівартості, та калькулювання собівартості продукції;
- проаналізувати склад та систему обліку загальновиробничих, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат;
- дослідити проблемні питання обліку витрат;
- надати загальну характеристику та провести аналіз основних показників підприємства;
- проаналізувати витрати, які входять до складу собівартості продукції;
- дослідити діючу практику ведення первинного аналітичного та синтетичного

обліку витрат, які включаються до складу собівартості продукції, на прикладі Товариства з обмеженою відповідальністю (далі – ТОВ) «Телекарт - Прилад» та надати рекомендації стосовно їх поліпшення;

- вивчити методикау внутрішнього контролю витрат, які включаються до складу собівартості продукції, та операцій, пов'язаних з ними на досліджуваному підприємстві;
- дослідити існуючу систему автоматизації обліку та контролю витрат, які включаються до складу собівартості продукції;
- провести вибірккову внутрішню перевірку витрат та надати рекомендації по удосконаленню системи внутрішнього контролю на досліджуваному підприємстві.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є процеси, що забезпечують побудову змістовної та адекватної системи інформаційного забезпечення обліку, аналізу та контролю витрат, які включаються до собівартості продукції підприємства.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є теоретичні, методологічні та практичні аспекти обліку, контролю та аналізу, які забезпечують покращення ефективності управління витратами, що включаються до складу собівартості продукції на ТОВ «Телекарт - Прилад».

Методи дослідження. Під час написання роботи був використаний комплекс загальнонаукових та спеціальних методів дослідження. Так, з метою забезпечення системності підходу до вирішення окремих проблемних питань обліку та контролю витрат, які входять до складу собівартості продукції були використані такі методи як аналіз, синтез, абстрагування та конкретизація. Також під час дослідження використовувались наступні методи:

- структурно-логічний аналіз (під час побудови структури та логіки дослідження);
- метод групування (при дослідженні класифікації визначеної категорії витрат);
- метод порівняння (під час аналізу фактичних даних за досліджувані періоди).

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є закони України, нормативно-правові акти, які регламентують облік витрат виробництва та калькулювання собівартості продукції, методичні рекомендації з формування собівартості, вказівки, інструкції, положення, План рахунків бухгалтерського обліку, праці вітчизняних і зарубіжних економістів, навчальні видання з обліку, контролю та аналізу, дані періодичних видань, а також засобів масової інформації та мережі Інтернет. З метою поглибленого вивчення практики ведення обліку визначеної категорії витрат під час проведення дослідження було розглянуто організаційно-розпорядчі документи, первинні документи операцій з витратами, реєстри аналітичного та синтетичного обліку, а також фінансову звітність ТОВ «Телекарт - Прилад» за 2016-2018 роки.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (40 найменувань) та 31-ого додатку. Загальний обсяг роботи становить 73 сторінок. Основний зміст викладено на 60 сторінках. Робота містить 18 таблиць, 3 рисунки.

Публікації за темою дослідження. Основні результати кваліфікаційної роботи

опубліковані у наступних наукових працях:

- стаття Міжнародної наукової конференції «Provocările contabilității în viziunea tinerilor cercetători» (м. Кишинів, Молдова, 15 березня 2018 р.) на тему «Анализ финансовой устойчивости предприятия» з науковим керівником - к.е.н., доцентом Волковою Н. А.;
- тези доповіді підсумкової студентської конференції обліково-економічного факультету «Сучасні проблеми розвитку економіки України» (м. Одеса, Україна, 11-12 квітня 2018 року) на тему «Аналіз витрат на виробництво на прикладі підприємства ПАТ «Одескабель»» з науковим керівником – к.е.н., доцентом Подвальною Н. Е.;
- тези доповіді IV Міжнародної студентської науково-практичної інтернет-конференції «Напрями розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації» (м. Одеса, Україна, 19 квітня 2018 р.) на тему «Основні підходи щодо розуміння сутності понять «внутрішній контроль» та «внутрішній аудит» з науковим керівником – ст. викладачем Зварич Л.В.;
- стаття, включена до Збірника науково-практичних статей Одеського національного економічного університету, обліково-економічного факультету (кафедра економічного аналізу) (м. Одеса, Україна, 2019 р.) на тему «Аналіз витрат, що входять до складу собівартості продукції» з науковим керівником – к.е.н., викладачем Колядою А. Л.;
- тези доповіді до Міжнародної науково-практичної конференції «Aktuelle Themen im Kontext der Entwicklung der modernen Wissenschaften» (м. Дрезден, Німеччина, 23 січня 2019 р.) на тему «Проблематика відображення витрат двома категоріями платників податку на прибуток» з науковим керівником – к.е.н., доцентом Артюх О. В.;
- тези доповіді V Міжнародної студентської науково-практичної інтернет-конференції «Напрями розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації» (м. Одеса, Україна, 18 квітня 2019 р.) на тему «Деякі питання внутрішнього контролю витрат, що включаються до собівартості продукції» у співавторстві з ст. викладачем Зварич Л. В.;
- тези доповіді до Міжнародної науково-практичної конференції «Problems and achievements of modern science» (м. Корк, Ірландія, 6 травня 2019 р.) на тему «Методичні аспекти проведення аудиту витрат виробництва» з науковим керівником – ст. викладачем Самострол С. В.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоретичні аспекти обліку витрат, які входять до складу собівартості продукції*» розглянуто економічну сутність, класифікацію й оцінку витрат, що включаються до собівартості продукції, облік даної категорії витрат, а також дискусійні питання обліку витрат та калькулювання собівартості продукції.

У другому розділі «*Діюча практика обліку витрат, які входять до складу собівартості продукції, на прикладі ТОВ «Телекарт - Прилад*» проаналізована організаційна структура та економічна характеристика підприємства, документальне

оформлення операцій по формуванню витрат, що включаються до собівартості продукції, а також особливості їх обліку.

У третьому розділі «*Контроль та аналіз витрат, які входять до складу собівартості продукції*» проведено дослідження контролю витрат, що включаються до собівартості продукції, здійснено економічний аналіз їх ефективності, а також наведено напрями вдосконалення обліку, аналізу та контролю витрат, які входять до складу собівартості продукції ТОВ «Телекарт - Прилад».

ВИСНОВКИ

У процесі проведеного дослідження були розглянуті діючі теоретичні та методологічні засади ведення обліку, аналізу та контролю витрат, які включаються до собівартості продукції. Нами була надана критична оцінка діючої практики визначених систем на прикладі підприємства ТОВ «Телекарт - Прилад» та визначені шляхи їх удосконалення.

В результаті виконання кваліфікаційної роботи нами були вирішені наступні завдання:

- визначено сучасні теоретичні аспекти формування витрат, які входять до складу собівартості, та калькулювання собівартості продукції;
- проаналізовано склад та систему обліку загальновиробничих, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат ТОВ «Телекарт - Прилад»;
- надано загальну характеристику та проведено економічний аналіз основних показників досліджуваного підприємства;
- проаналізовано витрати, які входять до складу собівартості продукції та надано відповідні рекомендації;
- досліджено діючу практику ведення первинного аналітичного та синтетичного обліку витрат, які включаються до складу собівартості продукції, на прикладі ТОВ «Телекарт - Прилад» та визначено напрями їх поліпшення;
- вивчено методика внутрішнього контролю витрат, які включаються до складу собівартості продукції, та операцій, пов'язаних з ними на досліджуваному підприємстві;
- проведено вибірккову внутрішню перевірку витрат та надано практичні рекомендації щодо удосконалення системи внутрішнього контролю на досліджуваному підприємстві.

Проведений огляд наукових джерел дозволив дійти висновку, що витрати відіграють важливу роль у господарській діяльності підприємства. Це важлива та складна економічна категорія, яка суттєво впливає на фінансові результати суб'єкта господарювання. Проведене дослідження дозволило визначити велику кількість дискусійних питань обліку витрат і калькулювання собівартості продукції, що пов'язані насамперед із визначенням сутності витрат, а також із організацією і методикою обліку витрат, методикою управління витратами та особливостями оподаткування витрат.

У процесі дослідження практики ведення обліку та контролю даного виду

витрат нами було складено основну економічну характеристику ТОВ «Телекарт - Прилад». В результаті вивчення документального оформлення, особливостей ведення обліку та практики проведення внутрішнього контролю витрат, які включаються до собівартості продукції, ми виявили значну кількість проблемних питань та надали відповідні рекомендації щодо їх усунення.

У процесі аналізу ефективності даного виду витрат нами було розроблено методику вибору способу калькуляції повної собівартості з використанням аналізу та структури витрат звичайної діяльності, що заснований на порівнянні структури та динаміки повної собівартості.

В результаті проведеного дослідження нами були розроблені рекомендації щодо підвищення ефективності організації обліку та контролю витрат, які включаються до собівартості продукції. Таким чином, ТОВ «Телекарт - Прилад» рекомендовано:

- переглянути існуючі первинні документи з обліку витрат, які включаються до собівартості, на предмет їх актуальності, достатньої деталізації та наявності обов'язкових реквізитів у відповідності до вимог законодавства;
- переглянути існуючу систему синтетичного та аналітичного обліку з метою стандартизації назв субрахунків та сум, що за ними обліковуються;
- вжити заходів щодо перекладу існуючої первинної документації та іншої облікової інформації на державну мову з метою дотримання вимог законодавства, а саме Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку;
- переглянути існуючі первинні документи, що відображають калькуляцію, на предмет відповідності наведених в них статей калькуляції переліку, затвердженому у Наказі про облікову політику, а у разі його невідповідності особливостям обліку підприємства, розробити новий із внесенням змін до облікової політики підприємства;
- розпочати використання документів «Калькуляція планової собівартості» та «Калькуляція фактичної собівартості», а також «Розрахунок бухгалтера щодо порівняння фактичної та планової собівартості», оскільки використання даних форм дозволить спростити порівняння різних видів собівартості для управлінських потреб;
- прийняти до уваги отримані під час дослідження результати економічного аналізу складу та структури витрат, які входять до собівартості продукції, та вжити заходів щодо активізації виявлених резервів у відповідності до наданих рекомендацій;
- з метою підвищення системи внутрішнього контролю розпочати проведення раптових інвентаризацій незалежно від вартості товарно-матеріальних цінностей;
- реорганізувати структуру управління, зокрема провести перебудову управлінських підрозділів і створити на підприємстві відділ внутрішнього контролю, який буде здійснювати системну контрольну роботу щодо всіх видів економічної діяльності, у тому числі щодо контролю тих ділянок обліку, які пов'язані з витратами;
- з метою ефективного функціонування Відділу внутрішнього контролю в

подальшому, прийняти та ухвалити найвищим керівництвом товариства «Положення про Відділ внутрішнього контролю», яке було розроблене нами, враховуючи всі особливості фінансово-господарської діяльності досліджуваного підприємства.

Дотримання наданих рекомендацій дозволить підвищити ефективність існуючих систем обліку, аналізу та контролю на досліджуваному підприємстві, а також сприятиме його виходу з кризового стану.

АНОТАЦІЯ

Юфрос Л.О. «Облік та контроль витрат, які входять до складу собівартості продукції (на прикладі ТОВ «Телекарт - Прилад»)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності «6.030509 Облік та аудит»

(шифр та назва спеціальності)

за освітньою програмою «Облік і аудит».

(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

Випускна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – система обліку та контролю та аналізу витрат, які входять до складу собівартості продукції.

У роботі розглядаються теоретичні та практичні аспекти визначення витрат, які входять до складу собівартості продукції для цілей організації обліку, контролю та аналізу.

Проаналізовано діючу практику обліку та внутрішнього контролю витрат, які входять до складу собівартості продукції на прикладі ТОВ «Телекарт - Прилад»).

Запропоновано заходи щодо удосконалення організації обліку та контролю витрат, які входять до складу собівартості продукції, надано рекомендації щодо усунення негативних тенденцій, що виявлені у ході аналітичного дослідження.

Ключові слова: витрати, собівартість, облік, контроль, аналіз, управління.

ANNOTATION

Yufros L.O. «Accounting and control of expenses that are part of the cost of production (for example, LLC «Telecard – Device»)»

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty

«6.030509 Accounting and audit»

(code and name of the specialty)

for the educational program «Accounting and audit».

(title of the educational program)

Odessa National Economics University. – Odessa, 2019.

The final work of the bachelor's degree consists of three sections. The object of research - the system of accounting and control and analysis of costs, which are part of the cost of production.

The paper deals with theoretical and practical aspects of determining the costs that are included in the cost of production for the purposes of accounting, control and analysis.

The current practice of accounting and internal control of expenses, which are included in the cost price of products, is analyzed, for example, LLC «Telecard – Device»

Proposed measures to improve the organization of accounting and control costs, which are part of the cost of production, provided recommendations for eliminating the negative trends identified during the analytical study.

Keywords: costs, cost, accounting, control, analysis, management.